

BRÁZDA

ČASOPIS NEPOMUCENSKÝCH ALUMNŮ

1/2017-2018

**Všichni obyvatelé Nepomucena přejí
radostné a pokojné prožití Velikonočních
svátků.**

**Děkujeme všem, kteří ve svých
modlitbách a obětech pamatují
na obyvatele naší koleje.**

**A také těm, kteří přispívají
na vydávání Brázdy, zvláště**

P. Jaroslavu Nesvatbovi,

Mons. Františku Koutnému

a

P. Josefu S.

OBSAH

Slovo úvodem	<i>Petr Janíček</i>	4
Kronika	<i>Miroslav Štrunc</i>	5
S úderem... sbíječek	<i>P. Petr Šíkula</i>	6
Jsmo to ale čeládka!	<i>Václav Šustr</i>	8
Máme tu světce	<i>P. Tomáš Roule</i>	11
Život svatého Augustina	<i>Miroslav Štrunc</i>	12
Chemie lidství	<i>Ondřej Kapasný</i>	16
Kázání k requiem za kardinála Vlka	<i>P. Tomáš Roule</i>	20

Brázda: Časopis nepomucenských alumnů
 Redaktor: Petr Janíček
 Fotografie: František Čech, Pavel Fiala, Google

Obálka:

Upozornění: Za obsah příspěvků odpovídají jejich autoři

Adresa: Pontificio Collegio Nepomuceno
 Via Concordia, 1
 00183 Roma
 Tel.: 0039-06-772 657 1
 e-mail: brazda.nepomucenum@gmail.com

Datum vydání: 25. 3. 2018

ÚVODNÍ SLOVO

Drazí čtenáři,

Čas se opět nachýlil a je tu další vydání časopisu Brázda. Hned v úvodu se vám chci omluvit za některé chyby, kterých jsem se dopustil v minulém čísle. Jedno ze svých pochybení chci na tomto místě napravit. Nebyl totiž představen jeden spolubratr.

Martin Peňáz podle Pavla Fialy

Spolubratr Martin? Je to blázen do Krista – v tomto je mi také vzorem. Rád propaguje Oázu. Vždy se mu rozzáří oči, když o těchto kurzech mluví. Je velkodušný, má smysl pro spravedlnost a také jakýsi šestý smysl pro potřeby druhých. Dokáže vhodně poradit v duchovních otázkách. Je tak trochu polyglot. Už mnoha lidem pomohl s překlady do různých či hrůzných jazyků. Musím zmínit i jednu neřest. Čas od času se stane iniciátorem kanadských žertíků a čertovin. Jeho otevřené srdce a jemný smysl pro humor tuto nedokonalost snadno zahladí. Jsem vděčný, že jsem minulý rok byl jeho spolubydlicím.

Pavel Fiala

Tímto se vám ještě jednou omlouvám za chyby v minulém čísle. Brázda, kterou držíte v rukou nyní, je překvapivě obsáhlá a musím se přiznat, že jsem ani nečekal, že se sejde v tomto čísle tolik poutavého čtení. A co víc, dokonce v tomto čísle můžete nalézt i komiks! A nejde o ledajaký komiks, jde o skutečně duchovní komiks s velikonočním tématem.

Jménem celé redakce, obyvatel, zaměstnanců a představených přeji příjemnou zábavu při čtení velikonočního vydání Brázdy, která, jsem přesvědčen, je nabyta skutečně kvalitními články.

Petr Janíček

KRONIKA

Únor

Letní semestr začal pro alumnusy koleje mší svatou v bazilice sv. Klimenta. O římské slavnosti sv. Cyrila a Metoděje tam celebrouval mši svatou olomoucký arcibiskup Mons. Jan Graubner. Po závěrečném požehnání následovala neméně slavnostní recepce, kterou mělo na starosti právě Nepomucenum.

26. února stihla město Řím sněhová kalámita. Školy zůstaly od rána zavřené a bohoslovci postavili pod nepomucenskými palmami sněhuláka. Následné koulování nevydrželo jedno z oken bytu rektora

Březen

U příležitosti prvního výročí úmrtí kardinála Miloslava Vlka sloužil rektor koleje mši svatou. Pozvána na ni byla celá česká komunita v Římě.

Miroslav Štrunc

S ÚDEREM... SBÍJEČEK

Když v podvečer 23. března 1792 opouštěli posluchači londýnskou Hanover Square Rooms, mnohým ještě tlouklo srdce opřekot. Ten filuta Haydn, takhle si z nás vystřelil! Slovo „vystřelit“ není možná zcela nemístné, jelikož zlé jazyky tvrdily, že při premiéře Symfonie č. 94 G-dur mistr Haydn své posluchače ve druhé větě Andante nejprve uspal klidným až primitivním tématem, aby je pak k smrti vyděsil nečekaným zavířením tympánů. O následném zvýšeném výskytu vypraného spodního prádla na londýnských šňůrách sice dobový tisk nic zásadního nepřinesl, podařilo se mu však vypátrat autorův záměr, kterým bylo, jak Haydn lakonicky poznamenal, koncertní fandy prostě překvapit. Buď jak buď, Němci i Češi této symfonii přezdívali „S úderem kotlů“, Italové explicitně jmenují „tympány“, zatímco v Anglii se vžilo laskavé „The Surprise“ - Překvapení. Nakonec i lidová zkušenost potvrzuje, že když někde něco mocně a nečekaně zarachotí, dá se nějaké to překvapení očekávat.

Loňské léto na Via Concordia v Římě bylo pro náhodné posluchače také hudebně netradiční. Běžný řev papoušek a dvoutaktního křovinořezu (během školního roku obvykle přehlušovaný řevem bohoslovců) byl doplněn jemným a rytmickým

klapáním sbíječek. Byla rozehrána nová symfonie. Autorky architektky Maria Papa a Cristina Arseni načrtly partituru, která byla pro potřeby římského Comune vznešeně otitulová-

na „Manutenzione straordinaria – edificio ala nord“, mistr stavitel Alberto Paolantoni, oháněje se placatou taktovkou s vykousnutým jablkem, zavelel k nástupu hudebního tělesa. To máte: lešenáře, bourače, zedníky, podavače, kolečkáře, betonáře, obkladače, podlaháře, brusiče, instalatéry, elektrikáře, malíře, okenáře, sádrokartonáře a „ragazzo pro všechno“. A ti si přinesli své nástroje.

To máte zas: lopaty, kladívka, lžíce, sbíječky, kolečka, metry, pily, prkna, latě, písek, cement, vápno, cihly, sádrokartony, izolaci, barvy, hřebíky, vruty, šrouby, podložky, obklady, dlažbu, špachtle,

šroubováky, kleště, kabely, trubky, kohoutky, umyvadla, sprchy, mísy, bidety, mokka konvičky a svačiny. Od července do října pod jejich rukama zmizely pokoje, jak je znaly generace nepomučedníků, a na jejich místě se lesknou útulné pokojíky s koupelnami, klimatizací a požární signalizací.

Do prvních dvanácti pokojů se stěhovali jejich obyvatelé už v září, dalších dvanáct bylo zaplněno v listopadu. Ubytovací kapacita dvou podlaží severního křídla sice klesla (z původních 32 pokojů na 24), kvalita ubytování však vystřelila směrem vzhůru. Údery sbíječek přinesly příjemné překvapení.

Údery sbíječek přinesly příjemné překvapení.

A protože římská církev byla po staletí známá svým velko-

rysým mecenášstvím vůči chudým a talentovaným umělcům, ani naši interpreti neodešli s ohlodanou kostí, ale odnesli si 456.927,- v evropské měně. Na tomto místě se patří poděkovat našim dobrodincům: Konferenci severoamerických biskupů, biskupům Čech, Moravy a Slezska, týmu bývalých představených, poutníkům z Čech, Moravy, Slezska i Slovenska, krajanským farnostem v USA, exalumnům (zvláště těm, kteří odkázali koleji nemalé částky v dědictví) a všem těm, kteří na nás pamatovali jak duchovně, tak i materiálně. Pán Bůh zaplat'.

A kdybyste se v létě pohybovali kolem jižního křídla koleje a náhodou mezi řevem papoušků a křovinořezu zaslechli jemné klepání sbíječek, vězte, že se možná rodí další „překvapení“.

P. Petr Šikula

JSME TO ALE ČELÁDKA!

Je tomu už několik měsíců, co jsme se na konci exercicií na Mentorelle během konference zamýšleli nad tím, jaká je funkčnost současné formace. Zdali nás skutečně připravuje na kněžský život v pastorači, jestli se více nepodobá formaci klášterní a jestli vlastně formace v podobě semináře je stále aktuální nebo je přežitkem po tridentském koncilu.

Někdy se mluví o nových podobách formace. Jaké ale takové nové formy jsou? V kodexu kanonického práva je tato zmínka: „Kdo oprávněně bydlí mimo seminář, necht' jsou od diecézního biskupa svěřeni zbožnému a schopnému knězi, který by bděl nad tím, aby byli pečlivě vzděláváni v duchov-

ním životě a kázni.“ (CIC, kán. 235 § 2) Sem tam se i v naší vlasti tento případ objeví, ale není úplně běžný a je otázkou, do jaké míry pak tito „samotáři“ zapadnou do kněžského kolektivu. O paragraf dříve se naopak píše, že seminární formace bohoslovce má trvat nejméně 4 roky a v koncilní dokumentu *Optatam totius* věnovaném formaci bohoslovců se dočteme, že „kněžské semináře jsou pro výchovu kněží nutné.“ (OT 4)

Na podzim nám při své návštěvě Nepomucena pan arcibiskup Wong připomněl nenahraditelnost seminární formace, avšak zároveň dodal, že bohoslovec je zhruba čtvrt roku (Vánoce, Velikonoce, prázdniny...) mimo seminář, ovšem i mimo něj by měl být formován. Mimo přítomnosti na samotné praxi nás pan arcibiskup povzbudil také ke vhodnému využívání „volného“ času. Můžeme se tedy zamyslet na tím, co děláme o prázdninách, když zrovna nejsme na praxích, zda se dobrovolně zapojujeme do akcí farností a diecéze. Samozřejmě při tom máme pamatovat i na svůj vlastní odpočinek, který je ke zdravému růstu nutný.

Když se zahledíme do Písma, můžeme udělat malé srovnání s apoštoly. Apoštoly nebo v širším měřítku učedníky si Pán Ježíš povolává z různých skupin, z řad rybářů, celníků, lékařů atd. Každý z nich byl jiný, v něčem specifický, ať už se jedná o kladné či záporné vlastnosti. Jací byli si můžeme u některých jen domýšlet, u jiných to vyplývá přímo z textu evangelia. Někdo byl cholerik, jiný flegmatik, jeden se uměl dobře do druhého vcítit, druhý zase naopak mohl být cítit. Někdo byl na peníze nebo na slávu a moc. Jeden toho mnoho nenamluvil, jiný zase mluvil i když neměl co říct. Přes

všechny tyto rozdíly chodila tato pestrá skupina společně a těžko si asi mohli z lidského hlediska představit, že by takový pacholek vedle pacholka dovedl něčeho dosáhnout. Jednotícím pojítkem jim byl Kristus, kolem kterého se shromažďovali během jeho tří let veřejného působení. A jak velké nadšení panovalo po jejich návratu z prvního vyslání? S radostí a překvapením Kristu zvěštovali: „Pane, dokonce i zlí duchové se nám podrobují ve tvém jménu!“ (Lk 10,17)

Položme si otázku, zda se nemůžeme nebo přímo nemáme skupině učedníků podobat i my? Osobně si myslím, že v lecčems jsme na tom stejně. Jsme parta mladých mužů z celé republiky, se svými zvyklostmi, dary, odlišnostmi, ale také nedokonalostmi a společným pojítkem je nám Kristus, který nás volá ke stejné věci, ke kněžství. Podobně jako učedníci máme k dispozici vzácný, společně trávený čas, během kterého se můžeme formovat. Stejně jako učedníci se nejprve připravujeme, abychom pak mohli sloužit a ne naopak. Přeji nám všem, abychom těchto chvil co možná nejlépe využili, abychom čerpali do budoucí práce síly a vědomosti z Krista, školy a vzájemných vztahů, abychom se pak mohli nejdnou v pastoraci vracet ke svatostánku před živého Krista se stejnými slovy jako apoštolové: „Pane, dokonce i zlí duchové se nám podrobují ve tvém jménu!“

Václav Šustr

MÁME TU SVĚTCE

Tak jsem vám zjistil zajímavou věc. Jeden z bohoslovců v Nepomucenu je svatý. Jak jsem na to přišel? Na první pohled vás nijak zvlášť neupoutá. Vlastně mohu říci, že to není nějaký zvláštní krasavec. Jinak je docela normální, nikterak na sebe neupozorňuje. Neuvidíte na něm žádné extrémní chování, něco co by vás na první pohled zaujalo. Když je potřeba pomoci, objeví se. Bez nějakých zvláštností, prostě tam najednou je a nedělá z toho vědu. Je pokojný. Občas je s ním docela dobrá legrace. Všimnul jsem si, že se rád modlí. Věří Pánu Bohu. Moc o tom ale nemluví. To, co si mají všichni za úkol si přečíst, přečte a poznáte, že to četl. I když by to možná ani nepotřeboval. Prostě ctí mou službu spirituála.

Jak tak o tom přemýšlím, říkám si, že vám to trochu ještě znesnadním. Mám pocit, že máme mezi sebou ne toho světce, ale ty světce. Chci tím říci, že je jich tady víc. Na první pohled si žádného z nich nevšimnete, protože docela splynou s okolím. Řekl bych, že jejich významným poznávacím znakem je, že jsou takzvaně normální. Asi budete rádi slyšet, že se za vás modlí, přimlouvají se za nás za všechny. Možná si lidé kolem nich ani neuvědomí, že jsou svatí. Nevím, jestli oni sami to vědí. Ale já to vím. Jmenují se... (pokračování příště).

P. Tomáš Roule

POSIDIUS

ŽIVOT SVATÉHO AUGUSTINA

Z druhé části knihy: O zvycích sv. biskupa Augustina, o podobě jeho církve, o společném životě biskupa s kněžími a Božím lidem.

24,17. Mnohdy v kostele při kázání napomínal věřící, že zanedbávají poklad církve – chudé – a opomíjejí sakristii, odkud se přináší vše nezbytné pro oltář. Že o tom pojednával v kostele za jeho přítomnosti také svatý Ambrož, to nám také někdy Augustin vyprávěl.

25,1. Kněží s ním vždy pobývali společně v jednom domě a sdíleli s ním jeden stůl. Živili se i šatili ze společných prostředků.

25,2. Aby se nikdo nedopustil zrady kvůli lehkovážné přísaze, kázal v kostele lidu a své nejbližší pak poučoval o tom, aby nikdo nepřisahal a že už vůbec nemají přísahat u stolu. Když se někdo dopustil této chyby, přišel o jeden ze stanovených nápojů. Počet sklenic na víno byl totiž předem stanovený podle toho, kolik lidí s ním stolovalo a žilo.

25,3. Nekázeň a přestoupení svých blízkých vůči přímému a čestnému pravidlu káral i snášel podle toho, nakolik se to slušelo a bylo to vhodné. V takových případech zvláště učil, aby se ničí srdce nesklánělo ke špatným slovům, kdyby hledalo omluvy v hříších.¹

¹ Srov. Ž 141,4.

25,4. Když někdo obětuje svůj dar na oltář a tam si vzpome-
ne, že jeho bratr má něco proti němu, je třeba od toho daru
na oltář upustit a jít se smířit s bratrem. Až poté se má přijít
k oltáři a obětovat dar.² Když však má něco proti svému
bratru on sám, musí mu domluvit z části. Když ho bratr po-
slechne, získá svého bratra; když ne, musí si přizvat dva ne-
bo tři; když nedbá ani na ně, ať to oznámí církvi. A když ne-
poslechne ani církve, ať je pro něho jako pohan a celník.

25,5. Také dodával to,
aby lidé odpustili vinu
bratru, který zhřešil
a žádá o milost, ne
sedmkrát, ale sedmdesát
sedmkrát,³ jako každý
z nich denně předkládá
Pánu prosbu, aby také
jemu bylo odpuštěno.⁴

26,1. Žádná žena se ni-
kdy nezdržela uvnitř je-
ho domu, aby v něm zů-
stala, a to ani v případě,
že to byla jeho vlastní
sestra, která se jako vdo-
va zasvětila Bohu. Ta
žila po dlouhý čas až do
své smrti jako předsta-
vená Božích služebnic.

Ale v domě nezůstávaly ani dcery jeho bratra, které byly

² Mt 5,23-24.

³ Srov. Mt 18,22.

⁴ Srov. Mt 6,12

rovněž Bohu zasvěcené, přestože biskupské sněmy tyto osoby ze zákazu vyňaly.

26,2. Říkával na to, že i když sestra a neteře, které žily v jeho blízkosti, nemohou vyvolat žádné zlé podezření, nemohou s ním přesto tyto osoby přebývat, protože potřebují společnost jiných žen. Přicházely by totiž za nimi do domu také další, z čehož by mohl vzniknout kámen úrazu nebo pohoršení pro slabé.⁵ Někteří z těch, kdo přebývali s biskupem nebo s nějakým knězem mohli snad podlehnout lidským pokušením kvůli všem těm ženám, které žily společně s nimi či k nim přicházely. Také se jistě kvůli zlým podezřením mohli dostat do špatných řečí.

26,3. Kvůli tomu to tedy říkával. Ženy nikdy nesmí žít v domě společně s Božími služebníky, ani s těmi nejčistšími. To proto, jak bylo řečeno, aby se takovým příkladem nekladl slabým nějaký kámen úrazu nebo pohoršení. Byl-li snad nějakými ženami požádán, aby ho mohly navštívit či pozdravit, nikdy k němu nevstupovaly bez kněží, kteří tam byli jako svědci. Nikdy s nimi ani nehovořil o samotě; to jedině, jednalo-li se o něco zvláště důvěrného.

27,1. Při návštěvách se držel apoštolova předpisu, aby navštěvoval pouze sirotky a vdovy nacházející se v tísní.⁶

27,2. Jestliže ho snad požádali nemocní o to, aby za ně v jejich přítomnosti prosil u Pána a vložil na ně ruce, okamžitě se za nimi vydal.

⁵ Srov. 1K 8,9.

⁶ Srov. Jk 1,27.

27,3. Nenavštěvoval však ženské kláštery, nebylo-li to nezbytně nutné.

27,4. Opakoval, že v životě a mravech Božího člověka se musí dodržovat to, co se naučil od Ambrožových zvyků, blahé paměti. To znamená, nikdy nikomu nehledat manželku, nedoporučovat nikomu vojenskou kariéru, třebaže jí ten člověk sám chce, ani nepřijímat pozvání na hostiny ve svém působišti.

27,5. Tyto důvody objasňoval na jednotlivých případech. Díky první zásadě se zabránil případu, aby manželé, kteří se pohádají, zlořečili tomu, kdo je oddal. Když se však již lidé rozhodnou vzít a požádají kněze, aby jejich svazek potvrdil a požehnal, poté se kněz má do té záležitosti vložit. Kněz nemá doporučovat vojenskou kariéru, aby mu za to nebyla přičítána vina toho, kdo si při ní počíná zle. A nemá přijímat pozvání na hostiny, aby neutrpěla jeho střídmost, kdyby se jich v místě, kde působí, zúčastňoval příliš často.

Pokračování v příštím vydání Brázdy.

Pro Mons. Vlastimila Kročila z latinského originálu (PL 32) Miroslav Štrunc

CHEMIE LIDSTVÍ

Když jsem zase jednou odpočíval a vzpomínal na léta svých chemických studií, napadla mě myšlenka, že chování chemických látek se neodráží jen v biologickém životě lidí, ale že lze k němu přirovnat i veškeré lidské chování. To je přece velikou směsí projevů lidské osoby, které vycházejí jednak z její podstaty, z jejího vnitřního složení, jednak z okolních podmínek. V tomto je styčný bod v přirovnání lidského chování k chování chemických látek.

Každá chemická látka je složena ze stejných molekul, jejichž struktura je založena na spojení různých atomů. Díky této struktuře a neustálému pohybu atomů uvnitř molekul má každá z látek své jedinečné vlastnosti. Vlastnosti se dělí na fyzikální a chemické. Fyzikální vlastnosti určují chování látek v závislosti na změnách vnějších podmínek, tj. na teplotě, tlaku, světle a přítomnosti dalších látek, aniž by se látky měnily. Chemické vlastnosti naopak určují způsob a rychlost změn těchto chemických látek, a to též v závislosti na výše zmíněných podmínkách.

Podívejme se na některé příklady. Když se mění teplota, většina látek mění své skupenství a některé také barvu. Voda buď zmrzne, nebo se vypařuje. Rozžhavené železo září do červena, nebo do běla. Jiné látky se proměňují, protože nesnesou vyšší teploty, například těsto při pečení. Změna skupenství a barvy i proměna látek jsou způsobeny pohybem molekul, které za vyšších teplot se pohybují rychleji a při tom se srážejí, takže srážky s vyšší rychlostí mohou způsobit rozbití některých molekul, zvláště těch větších, za vzniku těch menších.

Když se podíváme pozorným okem, děje se toto i u lidí, a to jak u jednotlivců, tak u skupin. Jestliže jedinec je vystaven vyšší teplotě, může se snadněji hýbat, ale také někdy tak měkne, že nic nevydrží. Když se pak pohybuje velkou rychlostí, může se rozbít, hlavně v případě, když se takových jedinců pohybuje více na malém prostoru, např. taneční parket, sportovní hřiště, silniční provoz. Když se hýbe skupina, rozpadá se při vyšší rychlosti buď sama, nebo při střetu s jiným jedincem nebo skupinou, zvláště když je velký tlak na prostor (pohyb na chodníku).

Tím přecházíme k otázce tlaku. Za vyššího tlaku mají k sobě molekuly blíže, takže, pokud mají dostatečnou rychlost, vytlačují ostatní molekuly ze své dráhy letu, ale pokud jsou pomalé, převládnu mezi nimi přitažlivé síly, takže se shlukují do větších celků, což v makroskopickém pozorování můžeme pozorovat jako kondenzaci, tuhnutí, nebo krystalizaci z roztoku.

V lidském světě se děje také něco podobného. Při velkém tlaku, tj. když musí všichni do práce, natlačí se všichni automobilisté na silnice. Pokud mají dostatečnou rychlost, vytlačují ostatní ze silnice, ale s malou rychlostí se zastaví všichni. Nebo podobně v lidských vztazích. Při malém tlaku je malá hustota a jedinec má volný pohyb, takže srážky jsou pouze na základě vzájemné přitažlivosti, ale při velkém tlaku a hustotě blízkost mezi lidmi je méně dobrovolná a vztahy jsou pevné jen kvůli tomuto tlaku. To je rozdíl mezi přátelstvím a pracovními vztahy. Přátelství vzniká ve volném čase, pracovní vztahy naopak v zaměstnání a jsou udržovány tlakem povinnosti. Avšak při srážkách molekul může nastat další jev,

molekuly vytvoří novou vazbu a vznikne nová molekula, nicméně se to děje pouze při srážce vhodných molekul. To se dá přirovnat k navázání milostného vztahu a uzavření sňatku.

Dále tu máme působení světla. Elektromagnetické vlnění působí na elektronové obaly atomů jak samostatných, tak těch v molekulách a vyvolává jejich zvýšený pohyb a pulsování, což může zahřívát celý systém nebo měnit jeho barvu. Na člověka světlo také působí, a to nejen to elektromagnetické, ale také světlo rozumu, víry, radosti. Všechny zmíněné spolu souvisí. Člověk je celý rozzářený, když na něco sám přišel, když uvěřil nebo když mu něco udělalo radost. Avšak u člověka mohou být dost bouřlivé reakce i na nedostatek světla, protože v jeho duši se skrývá plamen, který se může probouzet jak světlem, tak tmou.

V této chvíli jsme se dostali k otázce rozdílnosti. Chemické látky se nevyskytují většinou jednotlivě, ale v rozmanitých skupinách. Těm říkáme směsi. Protože některé látky se nemísí, vznikají nesourodé směsi (olej a voda), avšak mnoho látek vytváří směsi směsi sourodé (alkohol s vodou, sůl s vodou aj.) a jiné dokonce spolu reagují. Při reakci jedny zanikají za vzniku jiných. Pak existují látky zvané katalyzátory, které mají zvláštní schopnost umožňovat nebo urychlovat reakce dalších látek. Opakem jsou inhibitory, které zastavují chemickou reakci. Reakce jsou také ovlivněny tlakem, teplotou a světlem. Takže za určitých podmínek mohou látky spolu beze změny existovat a za jiných podmínek spolu reagují (dřevo a kyslík, za normální teploty nereagují, za vyšších teplot dochází k reakci, které říkáme hoření). Látky, které

se dokážou rozkládat samy velmi prudkou reakcí, i díky pouhému nárazu nebo zanícení jiskrou, říkáme výbušniny nebo třaskaviny. Občas se vyskytují látky nestabilní v přirozeném prostředí, a proto je musíme uchovávat v přítomnosti ochranných látek (sodík v petroleji).

I reaktivitu chemických látek můžeme přirovnat k lidskému chování. Lidé někdy díky svým názorům vytvářejí tak odlišné skupiny, že se navzájem odpuzují a vůbec se nespojí. Nicméně pokud takoví lidé jsou ve velkém davu, tato vzájemná odlišnost ztrácí na viditelnosti, protože v davu působí velká rozmanitost vlivů. Reakce jsou nepozorovány. Lidé v davu nenavazují příliš vztahy, protože to není vhodné prostředí pro různé reakce. Avšak vyskytnou se lidé tříštiví, kteří vybuchnou i jen kvůli malému impulzu. Avšak v davu jako celku se může rozhořet reakce (panika, davové šílenství), často způsobená silným vnějším impulzem. Někdy jsou v davu vyvolávány reakce lidmi, kteří do reakcí sami nevstupují. To jsou jakoby katalyzátory davového chování. Naštěstí jsou i lidé, kteří reakci dokáží zmírnit nebo zastavit. Pak ve společnosti jsou lidé, kteří potřebují jistou ochranu, protože by nepřežili ve volném prostředí. Tím jsou děti, staří, nemocní a postižení..

Ondřej Kapašný

KÁZÁNÍ K REQUIEM ZA KARDINÁLA VLKA

Milé sestry a bratři, rok poté, co byl od nás povolán na věčnost náš kardinál Miloslav Vlk, emeritní arcibiskup pražský, jsme se rozhodli, že se tady a teď sejdeme. Měli jsme ho rádi, a tak zde na něj vzpomínáme před Bohem. Děkujeme mu za dar jeho života. Kdyby tu on teď byl fyzicky s námi, rád by nás svým kázáním povzbudil pro náš život s Bohem a s lidmi, což také ostatně je cílem kázání. Rád bych se držel této intence a chci se ohlédnout za jeho životem a naslouchat, co nám říká. Život mluví. Život každého z nás mluví. Nemluví jenom naše ústa, ale mluví celý náš život. O čem vlastně mluví život každého z nás? Co se snaží Bůh tomuto světu říci skrze jednoho každého z nás? A že Bůh má co říct i skrze nás! Víme to? Snažíme se přijít na to co? Snažíme se tomu naslouchat, dávat prostor a s tím spolupracovat?

Můžeme se zkusit do postavy kardinála Vlka trochu vžít. A nemusíme zrovna nutně zkoušet, jak se leží v jeho rakvi, jak se to stalo jednomu z přítomných během příprav pohřbu. Kardinál Miloslav Vlk věděl, že Bůh mluví. Věděl, že Ježíš je živý a touží po kontaktu s námi. Každé ráno s železnou pravidelností usedal v kapli se svým breviářem, bral do rukou Písmo sv. a denně rozjímal. Pro dnešní mši sv. jsme vybrali texty Písma, které mu byly zvlášť drahé, protože k němu po celý život obzvlášť promlouvaly. Slova prvního listu Petrova (1Pt 5,1-7) hovoří k starším církve, že mají pečovat o sobě svěřené s horlivou ochotou a nikoli z donucení. Mladé potom zvláště nabádá k pokoře. Pokorným totiž Bůh dává svou milost. Bez pokory bude člověk žít jenom ze svých sil. Dokud je mladý, tak mu přijde, že má sil dost, ale jak stárne, poznává stále více své limity. A hrozí mu, že bude žít jen tak, zachumlán sám do sebe a do svých starostí, které ho zaměstnají natolik, že už mu ani nepřijde, že tady má vlastně být pro druhé. Učit se přijímat Boží milost. „Všechnu svou starost vložte na něj, neboť mu na vás záleží.” (1 Pt 5,7)

Dětství Miloslava Vlka charakterizují dvě větičky. „Ty kluku jeden, z tebe nikdy nic dobrého nebude,” řekla mu jednou chudák jeho maminka. Jeho narození jí coby svobodné matce dost zkomplikovalo život a on to často pociťoval. Musel opustit svou představu o kompletní rodině, nový tatínek ho nikdy nepřijal za vlastního. „Teta, vždyť ale já bych mohl být také knězem, co myslíte?“ „To víš, že ano!” Co dokážou naše slova, která říkáme druhým! Mohou život dát a mohou život vzít. Jak silná byla asi ta chvíle, když si novokněz ke své mamince přišel pro požehnání před primicí!

Dospívající Miloslav Vlk na pouti v Sepekově zaslechl větu z 1. listu Petrova: „Pokořte se tedy pod mocnou ruku Boží, aby vás povýšil v ustanovený čas.“ Zaslechl ji v době, kdy se jeho budoucnost začala zamotávat. Zjistil, že vlivem nepříznivých politických okolností se mu nepodaří jen tak se přihlásit do semináře a stát se knězem. Bylo jeho povolání jenom přelud? To nestačí, že musí své povolání vybojovat sám se sebou? Myslí to vůbec Pán Bůh vážně? Když mu četli tentýž Petrův text při jeho jmenování kardinálem, cítil, že Bůh skutečně mluví, jedná a má na všechno svůj správný čas. Miloslava učil čekat a být trpělivý.

Ta léta čekání než konečně mohl vstoupit do semináře. Těsně předtím ale potkává dívku, o níž tuší: „To by byla partnerka pro život.“ Konečně se stává knězem a život se rozjíždí. Konečně tím směrem, kterým toužil. Chystá se vyrazit studovat do zahraničí. Bude studovat milované Písmo svaté v Jeruzalémě! Nebude. Přišli Rusové. Zase. Stává se sekretářem svého biskupa. Je někdo. Režimu se ale nelíbí, že neví, kdo z nich to vlastně na biskupství řídí.

Za nějakou dobu musí tedy znovu opouštět, tentokrát svého milovaného pastýře. V dalším období je venkovským farářem, miluje své farníky a v intencích Petrova listu se o ně stará „jako pastýř o Boží stádece [...] ne z donucení, ale dobrovolně, jak to Bůh žádá, ne z nízké zjištnosti, ale s horlivou ochotou, ne jako páni nad těmi, kdo jsou

[mu] svěření, ale [je] jim příkladem.“ „Těch sedm let, kdy jsem tu působil, byly nejkrásnější roky mé kněžské činnosti,“ řekne farníkům. Zažil, že je někdo, ale je potřeba se znovu pokořit, znovu opustit. Myje výlohy v Praze na Královské cestě, kudy kdysi procházely korunovační průvody a je zase nikdo. Zažívá pochybnosti, jestli měl být knězem. „Tohle je ta láska?“ říká si. A jakoby ozvěnou slyší sám sebe odpovídat: „Nechci tvoji práci. Nezajímá mě. Chci tebe, chci pro sebe svůj čas. Tvoje práce by mohla být překážkou mezi námi

dvěma. Chci, abys žil pro mě, ne pro svoji práci.“ „V tu chvíli jsem jasně pochopil, že Bůh drží ve svých rukou čas, události, mocné toho světa. [...] Znovu jsem objevil Boží lásku, ne skrze nějakou teorii či prostou meditaci, ale ve svém životě.“

Z duchovního hlediska jsou pro něj tehdy klíčová slova Janova evangelia (Jn 17, 20-26), která jsme si dnes četli: „Otče, slávu (to je to povýšení, o němž hovořil list Petrův), kterou jsi dal mně, dal jsem já jim, aby byli jedno, jako my jsme jedno: já v nich a ty ve mně.“ Zažívat Ježíše Krista živého působícího v mém vlastním životě. Ne teorie, ale osobní zkušenost.

Když padne režim, jde to všechno rychle. Stává se biskupem a potom arcibiskupem. Pracuje na smíření s minulostí: snaží se uzdravit rány vzniklé druhou světovou válkou, estébáckým do-

našečstvím, které zasáhlo i do řad kněží, a pracuje na obnově poničené duše lidí a národa. „Neznám, co je to transformace srdce,“ řekne mu ten, kdo vede ekonomickou transformaci.

A pak přijde čas opustit stolec sv. Vojtěcha a stát se duchodcem. Chodí se síťovkou pro rohlíky do Žabky. Když ho navštívíte, uvaří kafe, on vám. Podobně jako i dřív, nemá problém promluvit s jakýmkoli člověkem. Sami na to jistě rádi vzpomínáte. A přichází také další pokoření, které mu přináší osud pražské katedrály, již chápal jako výstižný symbol vztahu církve s národem. Musí přijmout, že uspořádání situace je nakonec jiné, než jak za to dvě desítky let bojoval.

Na samém konci života publikuje v češtině knihu Umývač oken a arcibiskup. Když se zdraví s nově zvoleným papežem Františkem, ten mu řekne: „Eminence, já Vás znám. Já jsem četl tu vaši knihu.“ Miloslav Vlk má v očích slzy. „Pokořte se tedy pod mocnou ruku Boží, aby vás povýšil v ustanovený čas.“ Publikuje svou poslední knihu a nazývá ji Bůh blízký. Ve všech opouštěních svého života, z nichž některé jsem zmínil, zažívá, ví, že Bůh je, a že je blízký každému z nás. Blížší, než jsme si mysleli.

Snažil jsem se vám zde nabídnout své duchovní čtení života člověka, který tvaroval dosavadní druhou polovinu mého života svými rozhodnutími, od přijetí do semináře až dodneška. I ten fakt, že jsem teď tady s vámi, nebyl můj nápad. I když realizaci toho rozhodnutí o pár let posunul jeho nástupce, byl to nápad jeho. Přesněji řečeno, poradila mu to moje maminka, ale on to přijal za své. Takhle také Pán Bůh působí a já jsem se snažil ukázat, že to není vůbec nic nového, ale že i skrze něj v mém životě působil Bůh blízký a že Pán Bůh tak podobně stále jedná ve vašem životě i v situacích, kdy se vám třeba chce i lamentovat a stěžovat si. Miluje vás a je vám blízký.

O dobrém pastýři... a obětavé ovci

